

Studentų lituanistų mokslinė konferencija – tiltas, jungiantis lituanistus

Rita Baranauskienė

Vilniaus universiteto Kauno fakultetas
Kalbų, literatūros ir vertimo studijų institutas
Vilnius University Kaunas Faculty
Institute of Literature, Language and Translation Studies
Muitinės g. 8, 44280, Kaunas, Lietuva
E. paštas rita.baranauskiene@knf.vu.lt
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0123-5077>
Moksliniai interesai: semantika, onomastika, lingvistika, pragmatika
Research interests: Semantics, Onomastics, Linguistics, Pragmatics

Abstract. Conceived by Lithuanian language students at Vilnius University's Faculty of Philology and organised since 2023 in collaboration with Kaunas University, the student conference *General Rehearsal* has already become a tradition, bringing together young researchers from two university faculties for the fifth year in a row and providing an opportunity to share scientific insights and discoveries and rehearse the defence of their work. The aim of the scientific conference is to provide students with an opportunity to present their scientific or research work, develop the competencies of future specialists in the humanities, and discuss the importance of philology in the 21st century.

Keywords: Vilnius University; Lithuanian philology; scientific conference; students.

„Generalinė repeticija“ jau penktą kartą suburia jaunuosius tyrėjus

Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto lituanistų sumanyta, o nuo 2023 metų drauge su Kauno fakultetu organizuojama studentų lituanistų mokslinė konferencija „Generalinė repeticija“ jau tapo tradicija, kuri penktus metus suburia jaunuosius tyrėjus iš dviejų universiteto fakultetų ir suteikia galimybę pasidalyti mokslinėmis įžvalgomis ir atradimais. Mokslinės konferencijos tikslas – suteikti galimybę studentams pristatyti mokslinius ar tiriamuosius darbus, ugdyti humanitarinį išsilavinimą įgysiančių būsimų specialistų kompetencijas, polemizuoti ir aptarti filologijos svarbą XXI amžiuje.

Submitted 13 July 2025 / Accepted 26 August 2025

Įteikta 2025 07 13 / Priimta 2025 08 26

Copyright © 2025 Rita Baranauskienė. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License CC BY 4.0, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium provided the original author and source are credited.

Konferencija įkvepia bendradarbiavimą tarp lituanistų iš VU Filologijos ir Kauno fakultetų

Pirmą kartą Kauno fakultete konferencija vyko 2023 metų gegužės 11 dieną. Vilniaus universiteto Kauno ir Filologijos fakultetų suorganizuotoje konferencijoje dalyvavo Kalbų, literatūros ir vertimo studijų instituto ir Filologijos fakulteto studentai: III, IV kursų Lietuvių filologijos ir reklamos, Lietuvių filologijos ir latvių kalbos, Audiovizualinio vertimo ir Lietuvių filologijos bakalaurantai, Viešojo diskurso lingvistikos I kurso magistrantai. Studentai lituanistai drauge su dėstytojomis prof. dr. Brigita Speičyte, doc. dr. Vilma Zubaitiene, prof. dr. Daiva Aliūkaite, doc. dr. Jūratė Levina, doc. dr. Egle Keturakiene, doc. dr. Ilona Mickiene, doc. dr. Rita Baranauskienė buvo pakviesti į ekskursiją po Kauno fakultetą. Konferencijoje plenarinį pranešimą „Creative metaphor, emotion and evaluation“ perskaitė Birmingamo universiteto profesorė dr. Jeanette Littlemore. Konferencijos pranešimus, atrinktus mokslinio komiteto narių – doc. dr. Skirmantės Biržietienės, doc. dr. Eglės Gabrėnaitės, doc. dr. Roberto Kudirkos, doc. dr. Eglės Keturakienės, prof. dr. Brigitos Speičytės, doc. dr. Gintarės Judžentytės-Šinkūnienės, skaitė daugiausia lietuvių filologijos krypties studentai. Jie dalijosi mokslinėmis įžvalgomis, dalyvavo diskusijose.

Filologijos fakulteto Lietuvių filologijos programos studentė Severija Marija Banaitytė pranešime „Sangrąža lietuvių ir latvių kalbų išvestiniuose daiktavardžiuose ir dalyvinėse formose“ pristatė lyginamąjį tyrimą apie sangrąžos raišką lietuvių ir latvių kalbų išvestiniuose daiktavardžiuose ir dalyvinėse formose. Bakalaurantė lygino XX a. ir XXI a. lietuvių ir latvių kalbų gramatikas. Dabartinės kalbos tyrimus atliko su programa „Sketch Engine“ ir ten esančiais tekstynais: „ELEXIS Lithuanian Web 2021“ ir „ELEXIS Latvian Web 2021“.

Simonas Granskas skaitė pranešimą „Pokario atminties versijos Mariaus Ivaškevičiaus ir Sofi Oksanen dramose“. Bakalaurantas aptarė pokario atminties variantus, reprezentuojamus Mariaus Ivaškevičiaus pjesėje „Малыш“ ir Sofi Oksanen „Valymas“. Remiantis nuostatomis, kad kultūrinė atmintis – praeities esatis dabartyje – yra diskursyvi, intersubjektyvi ir sociali, o literatūros medija atminties kontekste veikia ne tik kaip praeities elementų reprezentacijos, bet ir kaip refigūracijos terpė, galinti sukurti naują atminties konsteliaciją, aptarti pjesių atminties variantų skirtumai. Mariaus Ivaškevičiaus kūrinyje vaizduojama tremties situacija, tad svarbi prisitaikymo kaip išgyvenimo strategijos ir (ne) susikalbėjimo problematika – fizinis veikėjų atitolimas neleidžia realizuoti dramos žanrui būdingo dialogiškumo elemento. Sofi Oksanen pjesėje ryškus galios santykių lemiamas konfliktas, o atmintis tampa nuolat persekiojančiu kaltės priminimu.

Viltė Stukaitė pranešime „Meldžiantis nuo negandų: epidemijos, stichijos, karai lietuviškuose XVI–XVIII amžiaus giesmynuose“ atskleidė epidemijų, karų, stichinių nelaimių refleksijas Renesanso ir Baroko laikotarpių lietuviškuose giesmynuose. Siekdama nustatyti aptariamojo laikotarpio tikinčiųjų santykius su skirtingomis negandomis, pranešime pristatė XVI–XVIII amžiaus giesmes apie karus, ligas bei stichines nelaimes, užfiksuotas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Prūsijos kunigaikštystės evangelikų liuteronų, katalikų ir evangelikų reformatų giesmynuose. Ypatingas dėmesys pranešime

skirtas Merkelio Švobos originalių autorinių negandų giesmių poetikai aptarti. Tyrimas atskleidė negandų suvokimo kaitą XVI–XVIII amžiaus Prūsijoje ir Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštystėje, veiklą kultūrinių-istorinių epochų įtakos.

Justina Katauskaitė skaitė pranešimą „Metaforos principas Algimanto Mackaus poezijoje“. Bakalaurantė analizavo Algimanto Mackaus poezijos rinkinį *Jo yra žemė*, remdamasi Paulio Ricœuro metaforos principu, ir atskleidė, kokias reikšmes šis metaforiškas kalbėjimas kuria, ką tos reikšmės padeda atskleisti apie Algimanto Mackaus poetinį diskursą ir bežemių kartos žmogų. Pranešime svarstyta, kaip ir kodėl eilėraščiuose formuojamos naujos vandens reikšmės, ką šių metaforų sukurtos reikšmės ir atverta simbolika leidžia suprasti apie Algimanto Mackaus autentišką poetinę kalbą ir jo kartos egzistencinę būklę.

Martynas Pumputis pranešime „Jaunųjų rašytojų literatūros kritika XX a. pabaigos lūžio situacijoje (Aidas Marčėnas, Sigitas Parulskis)“ nagrinėjo rašytojų Aido Marčėno ir Sigito Parulskio literatūros kritiką, parašytą XX amžiaus 10-ajame dešimtmetyje. Analizuojant socialinį tekstų turinį remtasi Pierre'o Bourdieu lauko teorija, aptartas laikotarpio kontekstas – lietuvių kultūra postkomunizmo ir postmodernizmo laikotarpiu. Su tekstų žanrais susijusios ypatybės tirtos skaitant ir analizuojant tekstus. Tiriant išsiaiškinta, kad abu rašytojai savo tekstuose aptaria skirtingų kartų ir žanrų rašytojų knygas, nevengia vertinti, reflektuoja to meto literatūros ir kultūros būklę. Jų tekstų katalogas eklektiškas, recenzijos įvairaus stiliaus, kartais priartėja prie kitų žanrų (novelės, esė). Išryškėja naujumo, originalumo, paveikumo kriterijai vertinant tekstus. Tyrimas atskleidė, kaip jaunieji rašytojai suvokė kritiko vaidmenį, parodė santykį su skirtingomis rašytojų bei kritikų kartomis, nustatė literatūros vertinimo kriterijus.

Radvilė Bartkutė pranešime „Icchoko Mero apsakymų rinkinio *Geltonas lopas* (1960) redagavimo istorija“ pristatė veikalo redagavimo procesą. Taikant tekstologinę prieigą, nustatyti mašinraščiuose esančių taisyčių ypatumai, atskleistas iki šiol tyrėjų dėmesio nesulaukusio kūrinio *Geltonas lopas* ikileidybinis procesas, rodantis, kokiais būdais vaizduojamos Holokausto patirtys lietuvių literatūroje veikiant sovietinio mechanizmo ribojimams.

Aistė Žurauskaitė skaitė pranešimą „Komiškieji Vaivos Grainytės poezijos rinkinio *Gorilos archyvai* aspektai“. Tyrimas sietas su poetei būdingu antropologiniu žvilgsniu ir jos plėtojama bjaurumo estetika. Pranešime atidžiau nagrinėti grotesko ir (auto)ironijos kuriami komiški efektai, svarstyta, kokias reikšmes įgyja komizmas, kai jis pasirodo trauminės patirties ir globalaus absurdo kontekste.

Filologijos fakulteto Lietuvių filologijos ir latvių kalbos studentė Gabrielė Aputytė pranešime „Atpasakojamoji nuosaka lietuvių ir latvių grožinėje literatūroje bei vertimuose į šias kalbas“ pristatė lietuvių ir latvių kalboms būdingo gramatinio atpasakojimo žymėjimo, vadinamo atpasakojamąja arba netiesiogine nuosaka, tyrimą. Siekdama palyginti, kaip šios formos funkcionuoja grožinėje baltų kalbų literatūroje ir jos vertimuose, studentė išanalizavo tris lietuvių ir du latvių kalbų romanus bei jų vertimus į antrąją baltų kalbą. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad latvių kalbos originaliuose tekstuose yra 143 tiriamosios formos. Verčiant šiuos tekstus į lietuvių kalbą atpasakojamoji (netiesioginė) nuosaka

pavartota 23 kartus (16,1 proc.). Lietuvių kalbos originaluose tiriamoji nuosaka pavar-tota 10 kartų, o vertimuose į latvių kalbą – 64 kartus. Nors, sprendžiant iš šio tyrimo duomenų, latvių kalboje atpasakojamoji nuosaka yra produktyvesnė, tam tikrą šių formų gyvybingumą lietuvių kalboje rodo tie atvejai, kai atpasakojamoji nuosaka vartojama tik vertime į lietuvių kalbą (11 atvejų). Taip pat tyrimo metu nustatyta, kad retai gramatinį atpasakojimo žymėjimą gali pakeisti leksinės priemonės. Du kartus vertimuose į lietuvių kalbą buvo pavartota dalelytė *esq* ir vienas papildomas (originales nevertotas) kalbėjimo veiksmas *pasakyti*.

Kauno fakulteto Lietuvių filologijos ir reklamos bakalaurantė Aura Naimavičiūtė pranešime „Tinklaidžių spontaninės kalbos lingvistiniai ypatumai“ lingvistiniu aspektu nagrinėjo lietuviškas tinklaides „Čia tik tarp mūsų“, „Pralaužk vieną šaltą“ ir „Mokslo sriuba“. Studentė išskyrė keturias pagrindines tinklaidžių spontaninės kalbos nagrinėjimo kryptis: 1) žargoninė ir nenorminė leksika; 2) morfologinės ypatybės, gramatinių formų vartojimas; 3) spontaninės kalbos pertarai, nerišlumas, žodžių kartojimas ir teritorinių dialektų požymiai; 4) fonetinė redukcija.

Eglė Navickaitė pranešime „Kalbų sąveika ir literatūrinės naujakalbės distopija“ nagrinėjo Davido Mitchello distopijos *Debesų atlasas* (vert. Laimantas Jonušys) skyrių „Teliūskas perkėla į visa paskum“, „Sonmės-451 orizonas“ naujakalbių (originalo ir vertimo) lingvistines (fonetikos, morfologijos, leksikos ir sintaksės) ypatybes. Vertime atskleidžiama individualizuota kalbinė raiška ir jos struktūra: lietuvių kalbos ištekliais bandoma lokalizuoti, atspindėti futuristinį visuomenės pasaulėvaizdį, distopinės tikrovės paveiktą kalbinį kodą.

Aistė Gasparavičiūtė pranešime „Pykčio metaforos Hertos Burbės grafiniuose komiksuose“ pasirinko nagrinėti pykčio metaforas H. Burbės komiksuose. Remiantis kognityvinės lingvistikos teorija, George'o Lakoffo, Zoltáno Kövecseso darbais, R. Plutchiko sudarytu emocijų modeliu, nustatytos pykčio metaforos, reiškiamos verbalinėmis ir vizualinėmis priemonėmis.

Aušra Korkuzaitė skaitė pranešimą „Moters ir kalbinio tapatumo paieškos Akvilinos Cicėnaitės romane *Anglų kalbos žodynas*“. Remdamasi feministine kritika – Simone'os de Beauvoir, Jane'ės Flax ir Hélène'os Cixous tekstais, Kauno fakulteto bakalaurantė analizavo, kaip moters tapatybės ir kalbinio tapatumo atvertys reiškiamos romane. Kalbiniam tapatumui aptarti pasirinkta hermeneutinė Martino Heideggerio ir Hanso Georgo Gadamerio teorinė prieiga: kalba yra ne priemonė, kurią naudojame tikrovei apibūdinti, bet individualus asmens buvimo būdas, kuriuo patiriame tikrovę. Akvilinos Cicėnaitės romanas *Anglų kalbos žodynas* įtvirtina šiuolaikinės moters tapatumą: kritikuojamos patriarchalinės visuomenės primestos moters tapatybės normos (gimdyti vaikus, būti motina), taip pat aptariama romano pasakotojos – pagrindinės veikėjos – refleksija apie santuoką, perteikianti šiuolaikinį požiūrį, pripažįstantį žmogiškųjų patirčių įvairovę, kuri-ais gali būti kuriami ir palaikomi moters ir vyro tarpusavio santykiai. Apibendrindama tyrimą studentė pabrėžė, kad A. Cicėnaitės romane pasakotojos refleksijos apie gimtąją ir išmoktąją kalbą, svarstymai apie gimtosios kalbos, kaip namų ilgesį, ir išmoktosios kalbos neišverčiamumą tampa centrine literatūros kūrinio tema.

Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo programos studentė Austė Vilimienė nagrinėjo kultūrinių realiųjų pavadinimus pramoginės laidos lietuviškame užklotiniame vertime ir svarstė, kad dažnai kultūrinių realiųjų pavadinimai net neturi savo atitikmens vertimo kalboje. Užduotis, kaip perteikti jų prasmę tikslinės kalbos auditorijai, tenka vertėjams, kurie tampa savotiškais tarpininkais ne tik tarp dviejų skirtingų kalbų, bet ir tarp skirtingų kultūrų. Studentė rėmėsi nuostata, kad užklotinis vertimas laikomas mažiausiai originalo tekstą keičiančiu audiovizualinio vertimo būdu, nes originalus garso takelis yra išlaikomas, todėl atsiranda galimybė lyginti originalų tekstą su vertimo kalba. Užklotiniame vertime buvo panaudotos septynios vertimo procedūros: išlaikymas, praleidimas, globalizacija, pridėjimas, transformacija, lokalizacija ir sukūrimas. Dažniausiai naudota išlaikymo procedūra siekiant išlaikyti kultūrinių realiųjų pavadinimų reikšmę, o kartais net ir formą, nes išverstas tekstas privalo atitikti užklotiniam vertimui taikomų sinchronijų (izochronija, pažodinė, kinetinė ir veiksmo sinchronijos) reikalavimus. Mažiausiai naudotas sukūrimas, kai vertėjas norėjo papildomai paaiškinti tam tikrą kultūrinę realiją.

Kauno fakulteto Viešojo diskurso lingvistikos programos studentė Jolanta Vasiliauskaitė skaitė pranešimą „Šiuolaikinių lietuvių rašytojų slapyvardžiai“. Studentė analizavo anksčiau rašiusių ir dabartinių rašytojų pseudonimų pasirinkimo motyvus, kilmę, darybą. Pseudonimai suskirstyti į dvi pagrindines kategorijas: suaugusiųjų literatūros autoriai ir vaikų bei paauglių literatūros autoriai, pasirinkę pseudonimus.

„Generalinė repeticija“ suburia besidominčius lietuvių kalba, literatūra ir kultūra

Antrą kartą Kaune studentų lituanistų mokslinė konferencija „Generalinė repeticija“ vyko 2025 metų gegužės 2 dieną. Šį jau penktąjį tradicinį mokslinį renginį organizavo Kauno fakulteto Kalbų, literatūros ir vertimo studijų instituto docentė dr. Rita Baranauskienė ir studentės Austėja Simonaitytė, Karolina Ubartaitė, Viltė Nausėdaitė ir Eglė Navickaitė, taip pat Filologijos fakulteto Taikomosios kalbotyros instituto direktorė docentė dr. Vilma Zubaitienė, studentai Aušrinė Tverskytė, Tomašas Stefanovičius ir Gabija Krompcholcaitė. Konferenciją moderavo Kauno fakulteto Kalbų, literatūros ir vertimo studijų instituto docentė dr. Eglė Gabrėnaitė ir dėstytoja, poetė Lina Buividavičiūtė.

Konferencijos dalyviams ekskursiją po XVI–XVII amžių Kauno fakulteto pastatų ansamblį pravedė Viešųjų ryšių grupės komunikacijos specialistė Inga Vaitkevičiūtė. Dalyvius pasveikino Kauno fakulteto akademinis reikalų prodekanė profesorė dr. Daiva Aliūkaitė, Kalbų, literatūros ir vertimo studijų instituto docentė dr. Rita Baranauskienė, Taikomosios kalbotyros instituto direktorė docentė dr. Vilma Zubaitienė ir konferencijos mokslinio komiteto pirmininkė Kalbų, literatūros ir vertimo studijų instituto docentė dr. Eglė Keturakienė. Vyresnioji mokslo darbuotoja Egidija Kiškina perskaitė plenarinę konferencijos pranešimą „Neformalūs tekstai ir tapatybė: ką atskleidžia skaitmeninė fanzinų analizė“.

Lietuvių filologijos ir reklamos, Lietuvių filologijos, Lietuvių filologijos: kultūros ir medijų studijų bei Lietuvių filologijos ir naujosios graikų kalbos programų III ir IV kursų bakalaurlantai pristatė kursinių ar baigiamųjų darbų tyrimus, atrinktus mokslinio

komiteto narių – doc. dr. Eglės Gabrėnaitės, doc. dr. Eglės Keturakienės, doc. dr. Roberto Kudirkos, lekt. Linos Buividavičiūtės, asist. dr. Ernestos Kazakėnaitės, asist. dr. Eleonoros Terleckienės, dalijosi mokslinėmis įžvalgomis ir atradimais, diskutavo apie aktualias rašomų darbų problemas.

Lietuvių filologijos ir reklamos studijų programos studentė Emilija Gedgaudaitė pranešime „Moterų literatūriniai darbai *Naujojoje Vaidilutėje* (1921–1940)“ analizavo moterų literatūrinius darbus, publikuotus moterų katalikių leidinyje *Naujoji Vaidilutė*, atskleidė moterų indėlį į tarpukario Lietuvos literatūrą, apibūdino tiek kūrybinę, tiek kritinę moterų raišką tarpukario Lietuvoje.

Rūta Misevičiūtė analizavo *kelionės* metaforą Lietuvos politiniame diskurse, 2024 metais į Seimą kandidatavusių Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų rinkimų programoje bei socialinių tinklų įrašuose. Remdamasi kognityvinės lingvistikos teorija, identifikavo metaforas ir atskleidė keliautojo ir pakeleivio, krypties ir tikslo, kliūčių konceptus.

Airida Pažėraitė nagrinėjo totorių tautinės mažumos įvaizdį „Dabartinės lietuvių kalbos tekstyno“ (DLKT) sakiniuose. Vadovaudamasi tekstynų lingvistikos, interpretacinių ir aprašomuoju metodais, studentė atskleidė totorių istorinę ir socialinę patirtį, fizinius ir kultūrinius bruožus, tautinę tapatybę ir identitetą.

Guostė Markevičiūtė tyrė, kokį kalbinį kraštovaizdį atskleidžia Jurbarko miesto gatvėvardžiai.

Lietuvių filologijos programos studentas Linas Daugėla skaitė pranešimą „Metafora lietuvių ir latvių poezijoje: Marius Burokas, Arvis Vigulas“. Pasitelkęs Makso Blacko metaforos principus – fokuso ir rėmo teoriją, studentas nagrinėjo lietuvių poeto Mariaus Buroko knygos *Švaraus buvimo* ir latvių poeto Arvio Vigulo knygos *Blusų cirkas* (*Blusu cirks*) eilėraščius, analizavo šviesotamsos ir miesto vaizdinius, eilėraščius lygino tarpusavyje, atskleidė sąsajas, panašumus ir skirtumus.

Gabrielė Repečkaitė aptarė Georgo Mancelio (1593–1654) *Patarlių knygos* vertimą į latvių kalbą, analizavo teksto keitimus (rašybos, gramatikos, leksikos keitimus, pridėjimus, praleidimus ir teksto struktūros pakeitimus), identifikuočius sugretinus 1637, 1672 ir 1685 metų leidimų tekstus.

Bernadeta Skirgailaitė skaitė pranešimą „Naujadarų kūryba – reakcija į kintantį pasaulį“ ir gilinosi, kaip naujadarų kūryboje atsispindi reakcija į kintantį pasaulį. Pranešime nagrinėti 2024 metais „Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne“ užrašytų ekspresinių lietuvių kalbos naujadarų kontekstai. Remiantis kokybiniais semantinės analizės ir analitiniu metodais atskleista, kaip visuomenė reaguoja į pasaulio pokyčius kurdama kalbą. Tyrimo rezultatai patvirtino prielaidas, kad kalbos vartotojai yra pilietiškai ir dažniau reaguoja į neigiamus ir valstybei svarbius įvykius.

Ieva Juodsnukytė analizavo lietuvių kalbos priesaginius asmenų pavadinimus pagal jų kilimo ir gyvenamąją vietą, apskaičiavo priesagų realizuotąjį, plėtros ir potencinį produktyvumą. Remdamasi tekstyno duomenimis, „PsyToolkit“ programoje sukurtu reakcijos laiko eksperimentu ir apklausa, paaiškino, kad ypač dažni priesagos *-ietis* vediniai atpažįstami greičiau nei jų atitikmenys.

Gabrielė Kaveckaitė skaitė pranešimą „Paskatinto pakartojimo testo pagrįstumo tyrimas: negramatiškų sakinių klausimas“. Remdamasi vienu iš eksperimentinių metodų – paskatinto pakartojimo testu, perskaitytu ir įrašytu dviejų diktorių, studentė siekė išsiaiškinti, kiek pagrįsta į paskatinto pakartojimo testus įtraukti negramatiškų sakinių.

Lietuvių filologijos: kultūros ir medijų studijų programos studentė Emilija Vievesytė tyrė vyrų ir moterų kalbinės raiškos ypatybes elektroninėje erdvėje („Facebook“ komentaruose). Tyrimas atskleidė autentišką vyrų ir moterų kalbinę elgseną (gramatinius ar leksinius požymius), skirtingoms lytims būdingus skaitmeninės komunikacijos bei socialinių vaidmenų aspektus.

Marija Abrutyte nagrinėjo mandagumo, nemandagumo ir nuomonės raišką sakininėje kalboje, remdamasi teksto „Lithuanian OpenSubtitles 2018“ duomenimis. Taikant kokybinę turinio analizę buvo nagrinėjami prašymo, dėkojimo, atsiprašymo, atsisakymo, pertraukimo šnekos aktai ir jų raiška. Mandagumo strategijos analizuotos tiriant padėkos, prašymo ir atsiprašymo aktus, o nemandagumo – pertraukimų ir atsisakymų aktus. Nuomonės raiška susieta su sąšvelnių ir stiprinamųjų žodžių vartoseną.

Lietuvių filologijos ir naujosios graikų kalbos programos studentė Ieva Gaidytė pristatė kalbos ir tapatybės santykio daugiakalbiame Dieveniškų areale tyrimą. Remdamasi kokybiniais interviu su trijų kaimų – Grybiškių, Didžiulių ir Rimašių – gyventojais, studentė atskleidė, kad tarmė šiame krašte vis dar gyva. Vadovaujantis turinio (sociolingvistine) ir lingvistine analizėmis įvertintas faktinis tarmės vartojimas, socialinių veiksmų įtaka kalbos pasirinkimui ir informantų požiūris į tarmę. Tyrimas atskleidė, kad informantams tarmė išlieka svarbiu vietinės tapatybės ženklu – nors praranda funkcinę, bet įgauna simbolinę vertę.

Mintimis apie humanitarinius mokslus ir „Generalinę repeticiją“ dalijasi dėstytojai

„Generalinė repeticija“ yra puikus sumanymas, jau ne pirmus metus jauniems tyrėjams suteikiantis svarbią platformą. Nauda daugialypė – tai ir mokymasis aiškiai, bet tuo pačiu įdomiai ir patraukliai pristatyti savo tyrimą, suvaldyti drebantį balsą, tilpti į numatytą laiką, dalyvauti diskusijoje, atsakyti į kylančius klausimus. Viešasis kalbėjimas šiandien labai vertinamas, bet įgyjamas tik per praktiką. Studentų akademinų konferencijų mažai, tad „Generalinė repeticija“ atveria galimybę būti išgirstam, išmėginti jėgas, pasitikrinti hipotezes ir, žinoma, geriau pasiruošti baigiamojo darbo gynimui“ – svarsto Filologijos fakulteto asistentė dr. Eleonora Terleckienė ir pridura, kad „mokslinis darbas ugdo svarbius įgūdžius – pastabumą, gebą matyti platesnį kontekstą ir surinkti detales. Jis leidžia mokyti kelti įvairius klausimus, pažvelgti į tiriamą objektą iš skirtingų perspektyvų, lavina kritinį mąstymą. Vadinasi, kuo anksčiau imiesi kad ir nedidelės mokslinės problemos, tuo anksčiau šiuos universalius įgūdžius imi šlifuoti. Apskritai mokslinis darbas yra tiesiog smagu. Randi tavę dominančią temą ar klausimą ir tuomet ieškai, aiškiniesi. Smagu nardyti po kontekstus, skaityti primirštus tekstus senųjų spaudinių skaitykloje ar archyve, atlikti tyrimus, tikrinti hipotezes ir atrasti tai, ko iki tavęs dar niekas neatrado.“

„Labai rekomenduoju [Generalinę repeticiją] kiekvienam studentui, nes viešas kalbėjimas prieš didesnę auditoriją nėra lengvas dalykas. Viešas kalbėjimas ir duomenų pateikimas yra komunikacinis menas: tobulėti yra nuolat kur, visada reikia įsivaizduoti numanomus klausytojus, kritiškai vertinti medžiagą, vengti maksimalizmo, mokėti staigiai reaguoti į pasikeitusią situaciją ir pan. Tai gera praktika pažinti būdus, kaip pristatyti kokį nors turinį, kaip kalbėti, kokia strategija pateikti duomenis. Dažnam ateityje reikės kalbėti per susirinkimus, pristatyti duomenis, jausti auditoriją – ryžkitės pirmai treniruotei, atvykite į „Generalinę repeticiją“ – papildo Kauno fakulteto docentas dr. Robertas Kudirka.

„Humanitarika leidžia geriau suprasti ir kartu įvertinti mus supančius procesus, ji mus formuoja, ugdo kritinį mąstymą ir daro atsparesnius populistinėms klišėms, melui ir propagandai. Mums to šiandien ir ateityje ypač reikės. Tarp mano bičiulių vis prisimenama kurioziška situacija, kai vaikinukas, norėdamas sužavėti merginą, išdidžiai pareiškė, jog jis knygų neskaito, nes jos pakeičia žmogų. Ir jis visiškai teisus – pakeičia negrįžtamai“ – sako dr. Eleonora Terleckienė.

Taigi studentų lituanistų mokslinė konferencija „Generalinė repeticija“ – reikšmingas lituanistams renginys, suburiantis tuos, kurie domisi lietuvių kalba, literatūra ir kultūra, nori prisidėti prie lituanistikos raidos ir sklaidos. Toks ir renginio tikslas – įkvepiant bendradarbiavimą tarp lituanistų iš VU Filologijos ir Kauno fakultetų, skatinti akademines diskusijas ir jaunųjų tyrėjų aktyvumą.

Konferencijos organizatoriai svarsto ateityje į šį renginį įtraukti daugiau lietuvių filologijos studijas vykdančių universitetų – Vytauto Didžiojo universitetą, Klaipėdos universitetą ir taip „Generalinę repeticiją“ išplėsti iki respublikinės konferencijos, kurioje galėtų savo idėjomis dalytis visos Lietuvos jaunieji lituanistai.